

Aserbaidžaan: Ramil Safarovi juhtum

Euroopa Parlamendi 13. septembri 2012. aasta resolutsioon Aserbaidžaanis ning Ramil Safarovi juhtumi kohta (2012/2785(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone olukorra kohta Aserbaidžaanis, eelkõige inimõigusi käsitlevaid resolutsioone,
- võttes arvesse süüdimõistetud isikute üleandmise küsimuses rahvusvahelises õiguses välja kujunenud tava, täpsemalt süüdimõistetud isikute üleandmise Euroopa konventsiooni, milles on kokku lepitud, et õigusemõistmise eesmärkide edendamiseks ja süüdimõistetud isikute sotsiaalseks rehabiliteerimiseks tuleks teha koostööd, andes neile võimaluse kanda oma karistust oma päritoluühiskonnas,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi presidendi Martin Schulzi 5. septembri 2012. aasta avaldust Ramil Safarovile armuandmise kohta Aserbaidžaanis,
- võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Catherine Ashton ning volinik Štefan Füle 3. septembri 2012. aasta ühisavaldust Safarovi vabastamise kohta,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu peasekretäri Thorbjørn Jaglandi 4. septembri 2012. aasta avaldust,
- võttes arvesse Aserbaidžaanis Vabariigi asejustiitsministri Vilayat Zahirovi poolt 15. augustil 2012. aastal Ungari avaliku halduse ja justiitsministeeriumile saadetud ametlikku kirja,
- võttes arvesse oma 18. aprilli 2012. aasta resolutsiooni ELi–Aserbaidžaanis assotsieerimislepingu sõlmimiseks peetavate läbirääkimiste kohta¹,
- võttes arvesse Ungari peaministri Viktor Orbáni 3. septembri 2012. aasta avaldust, milles ta kinnitas, et Ungari tegutses kooskõlas oma rahvusvaheliste kohustustega,
- võttes arvesse 1999. aastal jõustunud Euroopa Liidu ning Aserbaidžaanis Vabariigi vahelist partnerlus- ja koostöölepingut ning poolte vahel käimasolevaid läbirääkimisi uue assotsieerimislepingu sõlmimiseks, millega asendatakse varasem leping,
- võttes arvesse kodukorra artikli 122 lõiget 5 ja artikli 110 lõiget 4,
- A. arvestades, et Ramil Safarov vangistati Ungaris aastal 2004, kuna ta tappis NATO rahupartnerlusprogrammi raames Budapestis korraldatud kursuste ajal jõhkralt oma armeenlasest kolleegi; arvestades, et Safarov tunnistas end süüdi ning ei väljendanud oma teo pärast mingit kahetsust, õigustades oma tegu väitega, et tema ohver oli armeenlane;

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2012)0127.

- B. arvestades, et 31. augustil 2012 anti Ungaris mõrvas süüdi tunnistatud ning eluks ajaks vangi mõistetud Aserbaidžaaani relvajõudude leitnant Ramil Safarov üle Aserbaidžaanile, kelle võimud olid seda pikalt taotlenud;
- C. arvestades, et kohe pärast Ramil Safarovi üleviimist Aserbaidžaaani andis Aserbaidžaaani president Ilham Aliyev talle kooskõlas Aserbaidžaaani Vabariigi põhiseadusega ning süüdimõistetud isikute üleandmise Euroopa konventsiooni artikliga 12 armu; arvestades, et Ungari ametiasutused pidid teadma, et Ramil Safarovit peetakse Aserbaidžaanis kangelaseks, kuna tema toimepandud mõrv haakub Armeenia ja Aserbaidžaaani vahelise konfliktiga;
- D. arvestades, et nii Ungari kui ka Aserbaidžaaani poolt allkirjastatud süüdimõistetud isikute üleandmise Euroopa konventsiooni artiklis 9 on sätestatud, et ühe riigi territooriumil süüdi mõistetud isiku võib viia talle mõistetud karistust kandma ka teise riigi territooriumile, kui konventsioonis esitatud tingimused on täidetud;
- E. arvestades, et Aserbaidžaaani Vabariigi asejustiitsminister Vilayat Zahirov saatis 15. augustil 2012 Ungari avaliku halduse ja justiitsministeeriumile ametliku kirja, milles kinnitas, et juhul, kui süüdimõistetud isik viiakse ülejäänud vanglakaristust kandma Aserbaidžaaani Vabariiki, toimub välisriigi kohtu otsuse täitmine kooskõlas konventsiooni artikli 9 lõike 1 punktiga a ning et asjaomast kohtuotsust ei muudeta; arvestades, et asejustiitsminister kinnitas ka seda, et Aserbaidžaaani Vabariigi karistusseadustiku kohaselt võib kohus asendada eluaegse vanglakaristuse tähtajalise karistusega või tingimisi vabastamisega ainult siis, kui süüdimõistetud on kandnud oma karistusest ära vähemalt 25 aastat; arvestades, et Aserbaidžaaani ametivõimud eitasid hiljem mis tahes diplomaatiliste lubaduste andmist Ungari ametiasutustele
- F. arvestades, et leitnant Safarov võeti Aserbaidžaanis suurejooneliselt vastu ning paar tundi pärast tema naasmist andis president talle armu, ta vabastati ning ülendati avalikul tseremoonial majoriks;
- G. arvestades, et Safarovi vabastamisotsus põhjustas ulatuslikku rahvusvahelist pahameelt ja hukkamõistu;
- H. arvestades, et 31. augustil 2012 andis Armeenia president Serzh Sargsyan teada, et Armeenia peatab diplomaatilised suhted Ungariga;
- I. arvestades, et Aserbaidžaan osaleb aktiivselt Euroopa naabruspoliitikas ja idapartnerluses, on Euronesti asutajaliige ning on kohustunud järgima demokraatiat, inimõigusi ja õigusriigi põhimõtteid, mis on nende algatuste põhiväärtused;
- J. arvestades, et Aserbaidžaan on ajavahemikul 2012–2013 ÜRO Julgeolekunõukogu ajutine liige ning riik on võtnud endale kohustuse austada ÜRO põhikirjas ja inimõiguste ülddeklaratsioonis sätestatud väärtusi;
- K. arvestades, et Aserbaidžaan on Euroopa Nõukogu liige ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni osaline, ta on ühinenud paljude teiste rahvusvaheliste inimõiguste konventsioonidega, sealhulgas kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise paktiga;
- 1. rõhutab, kui oluline on õigusriigi põhimõtete järgimine ning võetud kohustustest

kinnipidamine;

2. taunib Aserbaidžaaani presidendi otsust anda armu Ramil Safarovile, kes on Euroopa Liidu liikmesriigi kohtu poolt süüdi mõistetud mõrvar; on seisukohal, et nimetatud otsus võib veelgi teravdada kahe riigi vahelisi pingeid ning et see rõhutab ebaõiglustunnet ja süvendab kahe riigi vahelist lõhet; väljendab lisaks muret seepärast, et kõnealune otsus ohustab asjaomaste ühiskondade rahumeelse lepitamise mis tahes püüdeid ning võib edaspidi õõnestada inimestevahelise rahumeelse suhtlemise võimalikkust asjaomases piirkonnas;
3. on seisukohal, et kuigi Safarovile presidendi otsusega armuandmine on süüdimõistetud isikute üleandmise Euroopa konventsiooniga formaalselt kooskõlas, eiratakse sellega selle rahvusvahelise lepingu iseloomu, mis sõlmiti ühe riigi territooriumil süüdi mõistetud isiku üleviimiseks teise riigi territooriumile, et võimaldada tal kanda ülejäänud karistus ära teise riigi territooriumil;
4. on arvamusel, et presidendi armuandmisotsusega rikutakse Safarovi üleviimise taotlemisel Ungari ametiasutustele antud Aserbaidžaaani diplomaatilisi lubadusi seoses süüdimõistetud isikute üleandmise Euroopa konventsiooni põhjal;
5. mõistab hukka asjaolu, et Safarov võeti Aserbaidžaanis vastu kangelasena, samuti otsuse ülendada ta majoriks ning maksta talle saabumisel tagasiulatuvalt välja kaheksa aasta palk; väljendab muret selle pärast, millist eeskujut antakse sellise otsusega tulevastele põlvkondadele, samuti selle pärast, kuidas Aserbaidžaaani on Safarovit kiitnud ja tunnustanud;
6. on seisukohal, et Aserbaidžaaani ja Armeenia nõrdimus igasuguste edusammude puudumise üle Mägi-Karabahhiga seonduvas rahuprotsessis ei õigusta kättemaksu ega ka kasutuid provokatsioone, mis muudavad niigi pingelise ja hapra olukorra vaid veelgi keerulisemaks;
7. toetab Euroopa välisteenistuse, Lõuna-Kaukaasiasse nimetatud Euroopa Liidu eriesindaja ning liimesriikide tehtavaid jätkuvaid jõupingutusi selle nimel, et leevendada pingeid ning teha piirkonnas rahu saavutamisel edusamme;
8. toetab OSCE Minski rühma kaasesimeeste püüdeid saavutada Mägi-Karabahhi rahuprotsessis märkimisväärsed edusamme, et leida olukorrale kestav ja terviklik lahendus, mis oleks kooskõlas rahvusvahelise õigusega;
9. rõhutab, et EL peaks täitma Mägi-Karabahhi konflikti lahendamisel suuremat rolli, toetades niisuguste usalduse suurendamise meetmete rakendamist, mille abil viiakse omavahel kokku Armeenia ja Aserbaidžaaani kogukonnad ning levitatakse kõikide osapoolte seas rahu, leppimise ja usalduse ideid;
10. kordab oma seisukohta, et assotsieerimisleping, mille üle EL ja Aserbaidžaan praegu läbirääkimisi peavad, peaks sisaldama ka inimõiguste ja õigusriigi põhimõtete kaitse ja edendamise seonduvaid sätteid ja võrdlusaluseid;
11. mõistab hukka igasuguse terrorismi ning terrorismiga ähvardamise;
12. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa välisteenistusele,

Euroopa Ülemkogule, komisjonile, Aserbaidžaaani Vabariigi ja Armeenia Vabariigi valitsustele ja parlamentidele, Euroopa Nõukogule, OSCE-le ning ÜRO eriraportöörile inimõiguste ja terrorismivastase võitluse küsimuses.